

И тако је Србија одлучила да на тужбу Хрватске за геноцид суду правде у Хагу, одговори контратужбом. Вест је мање у Хрватској, а више у Другој Србији дочекана са крајњим негодовањем – то је, по њима, свађање са суседима које је толико апсурдно да заслужује само иронију и подсмех, увреде на рачун министра Јеремића итд. Међутим, управо ова реакција показује да та тужба има смисла. Овакве реакције су разумљиве, јер нико ко је чинио преступе и злочине, као што видимо и код нас, не воли да иде на суд. Евентуално погоршање односа са Хрватском које би се могло преломити преко леђа преосталих Срба у Хрватској, такође није разлог да се од контратужбе одустане, јер и мафијаша воле да прете насиљем када им се нешто не свиђа, па се опет држава бори против њих.

Ова тужба има смисла и због тога што је она, уствари, једини пут ка помирењу на Балкану. Како то? Како ствари стоје, званична хрватска политика свесна је да је њихова тужба, после одбацивања тужбе БиХ, осуђена на неуспех, тако да разлог зашто се и даље инсистира на њој, поред тога што никада није лоше покушати неку ствар разрешити на суду (али то онда важи и за Србију), јесте у томе што националисти на власти сматрају да није лоше да се још једном наде бирача одложе и инвестирају у будућност. Оно што стварност не може да уради – и за шта постоји све већа опасност да ће почети да се урушава – а то је да потврди званичну верзију рата, по којој је „немогуће да страна која је жртва агресије изврши ратне злочине“, можда ће потврдити неки суд у будућности, само се треба надати, ћутати о властитој страни рата и истрајавати на „чињеницама“ како ниједан Србин није био жртва прогона, да није било расизма и национализма у Хрватској деведесетих и да је за све то крива Србија и Милошевић. Није чудо да је националистима у Хрватској стало до ове слике, она је *conditio sine qua non* њиховог опстанка на власти. Хрватска тужба је, дакле, погледана кроз већ чувене наочаре за идеологију, само још један начин да се лажна слика о стварности одржава у животу, само још једно одлагање суочавања са прошлошћу због којег би требало и даље наставити у њиховом правцу.

Многи ће овде рећи, па зашто да не, зар нису чињенице о томе како је Србија једини кривац за ратове из деведесетих на Балкану свима познате и утврђене још у истим тим деведесетим? У томе је и други разлог зашто је ова контратужба потребна. Пошто

изгледа не знамо другачије, она би могла да помогне да се ова слика о ратовима из деведесетих почне замењивати истинитијом сликом. А да би се то заиста десило, то би требало да значи и да теми из тужбе треба приступити без емоција. У сада преовлађујућој слици рата нису наравно лажне чињенице: већина људи сада већ добро зна већину чињеница, с тим да се оне о „српској страни рата“ наравно стално истичу, а истицање оних других представља „враћање у прошлост“ и „сукобе деведестих“. Оно што је ту лажно је скоро цела обрада тих чињеница, односно тврдње које објашњавају те чињенице. Тако је Србија још увек узрок распада Југославије, што је тврдња која обично служи да се замаскира права чињеница да су из Југославије желеле да изађу Хрватска и Словенија, а да су их чак невољно следиле БиХ и Македонија, а не Србија. То се добро види и у једном детаљу који је недавно нападнут на сајту Пешчаника – наиме, у чињеници да се у Србији усталило бројање спортских медаља које укључује период Југославије. Наравно да је тако и тако и треба да буде, јер је Србија одлучујуће допринела стварању Југославија и опирала се њеној дезинтеграцији.

Слично је и са осталим „чињеницама“ о ратовима из деведесетих. Да ли су Срби из Хрватске „добровољно“ отишли из својих кућа? Је ли било „етничког чишћења у Олуји“? Колико је људи у Хрватској правоснажно осуђено за злочине у току рата? Одговори на ова питања неће, по свој прилици, донети много директне практичне користи, и ако у овом спору буде превише емоција, заиста могу да штете укупним односима Србије и Хрватске, што значи могу да се одразе на свакодневни и пословни живот грађана који имају потребе да саобраћају између њих. Требало би се трудити да се овакве последице што више спрече. Међутим, дугорочно гледано, исправљање слике о рату може користити свима, осим можда националистима на обе стране. Ова тема је дошла на дневни ред и због тога што је апсурд истрајавања на претходној слици рата почео превише да бode очи. Деведесете су, осим рата, донеле и ратну слику о рату која се темељила више на потребама једне стране и индукованим предрасудама о Србима, него на истини. Међутим, та слика је још увек жива и због тога је ова иницијатива дочекана са толико запрепашћења и увреда. Она, у неку руку, показује да се онај есхатолошки циљ ка коме су усмерене све снаге, више покајничке Друге Србије, него чак и Хрватске – а то је, отприлике, будућност у којој се сви у Србији, делом због дугогодишњих напора на образовању, делом због политике цилиндара, суочавају са прошлошћу, признају кривицу за злочине, повинују се свакој казни, тражећи што веће и неодмереније казне, како би се то зло које је покренуло ратове у Југославији и које је криво за све што се догађало, некако искоренило – неће остварити. Са овом контратужбом све се то преокреће. Сада, уместо да причамо само о српским, причаћемо и о хрватским злочинима, уместо да скрушено чекамо казну, чак се и опиремо. Потребно је само погледати медије из последње недеље, па видети колика ће сва зла свађања са суседима, повратка у деведесете итд. произвести ова контратужба, док је тужба водила само жељеним исходима.

Ту се види и то колико Друга Србија мало држи до наслеђа Зорана Ћинђића у нашој

Тужба за мир

Пише: Владимир Милутиновић
понедељак, 24 новембар 2008 11:02

политици. Када је, својевремено, као премијер био упитан да ли ће се извинити Хрватској због рата из деведесетих, Ћинђић је то одбио одговоривши како су Срби довољно платили и пропали због евентуалних грехова из тог периода. Ова изјава говори о томе да је Ћинђић још пре шест година сматрао да време катарзе и плаћања за грехове полако пролази. Српска страна је имала свој удео у деведесетим и због тога је игром политичких околности већ била приморана да плати веома велику цену за коју се већ тада могло знати да је у великој мери и неповратна и незаслужена. У овом конкретном случају та цена је плаћена „добицима“ као што је нова етничка слика Хрватске, који су искључива последица кажњивих дела стране која тражи извињење.

У том контексту, то извињење Хрватској генерално (не жртвама рата у Хрватској) није ништа друго него амнестија за њихове националисте. А том истом циљу треба да послужи и ова садашња хрватска тужба, као и цела кампања поводом ње.

PS.

У свом последњем Пешчаном спруду Теофил Панчић чак одустаје од елаборације целе теме него је сажима у наслов „Стварност је стварна, а Јеремић је измишљен“. Ах, на то се само може одговорити: *On the contrary* – „Јеремић је део реалности, а преовлађујућа слика рата је измишљена“. Не можемо само зажмурити и надати се да ће Јеремић нестати, иза њега је реалност сама.